

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta pedagogická

Bakalářská práce

**CANISTERAPIE A JEJÍ VYUŽITÍ U JEDINCŮ S RŮZNÝMI
TYPY HANDICAPŮ**

Neumann Petr

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Věra Knappová, Ph.D

Plzeň 2012

PROHLÁŠENÍ:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně a všechny citace a prameny řádně vyznačil v textu. Veškerou použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v příloženém seznamu literatury.

V Plzni, dne

.....

podpis autora

Poděkování

Rád bych poděkoval společnosti Pomocné tlapky, konkrétně paní a panu Tomášů, dále pak všem canisterapeutům, se kterými jsem spolupracoval, vedoucímu práce Mgr. Věře Knappové, Ph.D, panu Rudolfu Slabovi za poskytnutí fotografií pořízených na canisterapeutických zkouškách v Třemošné a všem dalším, kteří se nějakým způsobem podíleli na tvorbě této práce.

Obsah

1	ÚVOD	7
2	CÍL A ÚKOLY PRÁCE	8
2.1	CÍL PRÁCE	8
2.2	ÚKOLY PRÁCE	8
3	HISTORIE SOUŽITÍ ČLOVĚKA A PSA	9
4	CANISTERAPIE	10
5	HISTORIE CANISTERAPIE	11
5.1	STAROVĚK.....	11
5.2	STŘEDOVĚK.....	11
5.3	ORIENT	12
5.4	NOVOVĚK.....	12
6	OBLASTI PŮSOBENÍ	14
6.1	SOCIOTERAPIE	14
6.2	PSYCHOTERAPIE	14
6.3	FYZIOTERAPIE	14
6.4	SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA	15
7	METODY CANISTERAPIE	16
8	VÝBĚR PSA	17
9	TYPY PSŮ PODLE ZAMĚŘENÍ	18
9.1	PES V DĚTSKÉM ÚSTAVU	18
9.2	PES V ÚSTAVU PRO NEVIDOMÉ DĚTI	19
9.3	PES V ÚSTAVU PRO MENTÁLNĚ POSTIŽENÉ DĚTI.....	20
9.4	PES V ÚSTAVU PRO TĚLESNĚ POSTIŽENÉ DĚTI	21
9.5	PES V LÉČEBNĚ DLOUHODOBĚ NEMOCNÝCH	22
9.6	PES V DOMOVĚ DŮCHODCŮ.....	22
9.7	PES A AUTISTICKÉ DÍTĚ	23
10	METODA POLOHOVÁNÍ	25
10.1	VZNIK POLOHOVÁNÍ	26
10.2	TYPY PACIENTŮ	26
10.3	PŮSOBENÍ TEPLA	26
10.4	PES JAKO ČÁST TERAPIE.....	27
10.5	VÝSLEDKY	27

10.6	RELAXACE SE PSY	27
11	METODA LÍZÁNÍ	28
11.1	VZNIK METODY LÍZÁNÍ	28
11.2	TYPY PACIENTŮ	28
11.3	PŮSOBENÍ.....	28
11.4	VÝSLEDKY	29
12	JAK SE STÁT CANISTERAPEUTEM.....	30
13	ZKUŠEBNÍ ŘÁD PRO TESTOVÁNÍ CANISTERAPEUTICKÝCH PSŮ	32
13.1	POVAHA	32
13.2	KONTAKT PSOVODA SE PSEM	32
13.3	CHŮZE NA VODÍTKU A REAKCE NA CIZÍ OSOBU	32
13.4	REAKCE PSA NA HLAZENÍ	32
13.5	OMEZUJÍCÍ HLAZENÍ	33
13.6	CELKOVÁ PROHLÍDKA PSA	33
13.7	REAKCE NA HLUK A RUŠIVÉ PODNĚTY	33
13.8	REAKCE NA INVALIDNÍ VOZÍK A KULHAJÍCÍ OSOBU S BERLEMI	33
13.9	PODÁVÁNÍ JÍDLA A PAMLSKU.....	33
13.10	VZRUŠIVOST PSA	34
13.11	PŘÁTELSKOST A SPOLEČENSKOST	34
13.12	TÝMOVÁ PRÁCE	34
13.13	HODNOCENÍ.....	34
13.14	ZPŮSOB BODOVÁNÍ	34
14	CANISTERAPEUTICKÉ ZKOUŠKY V TŘEMOŠNÉ	35
15	NÁVŠTĚVY V CENTRU SOCIÁLNÍCH SLUŽEB HARMONIE.....	36
16	NÁVŠTĚVY DĚTSKÉHO DOMOVA A SPECIÁLNÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY BEROUN.....	38
17	PŘEDNÁŠKA POMOCNÝCH TLAPEK.....	40
18	DISKUZE	42
19	ZÁVĚR	43
20	SUMMARY	44
21	POUŽITÁ LITERATURA	45
22	INTERNETOVÉ ZDROJE.....	45
23	PŘÍLOHY	46

1 Úvod

Majitelé psů, kteří mají doma svého čtyřnohého miláčka, určitě vědí, že pes je živočich zcela odlišný od nás lidí. Má svůj svět, který my často ani nedokážeme pochopit. Slyší, co neslyšíme, vidí, co nevidíme, cítí to, co necítíme a celkově vnímá okolní svět mnohem intenzivněji než my sami. Stejně jako okolní svět dokáže vnímat nás samotné. Cítí, když je s námi něco v nepořádku nebo nám není dobře ať už fyzicky nebo psychicky. Proto by si lidé mohli položit otázku, proč vlastně hledají skryté formy života mimo naši planetu, když zde máme tak chytré a výjimečné tvory a přitom jejich řeči sami nedokážeme porozumět. (GALAJDOVÁ, 2009)

Tématem této práce je sepsání metod a jejich funkčnost, doplněná o praktické zkušenosti získané v navštívených ústavech. Samotný výzkum je zaštitěn návštěvami a spoluprací se společností Pomocné tlapy, která se této problematice věnuje již několik let. V mé práci bych rád zjistil co nejvíce informací o této léčebné metodě. Práci mohu rozdělit na část teoretickou, kde se budu snažit sepsat co nejvíce platných a užitečných informací a na část praktickou, což jsou návštěvy a výpomoc při canisterapeutických aktivitách a stejně tak zajištění přednášek o této terapii nejen pro studenty.

2 Cíl a úkoly práce

2.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je dle vlastních poznatků z praxe vytvořit společně s odbornou literaturou soubor canisterapeutické metodiky a popis konkrétních aspektů u jednotlivých typů handicapů, doplněné o vlastní pocity a poznatky ze samotných canisterapeutických léčebných intervencí.

2.2 Úkoly práce

- sepsat z dostupných pramenů historický vývoj canisterapie
- shrnout informace o jednotlivých metodách canisterapie
- soupis veškerých informací o ideálním výběru konkrétního psa
- účast na canisterapeutických zkouškách v Třemošné
- zúčastnit se canisterapeutických intervencí (Beroun, Mirošov)
- vytvoření odborné přednášky se společností Pomocné tlapy o.p.s.
- pořízení veškeré fotodokumentace

3 Historie soužití člověka a psa

Pes je znám jako společník a ochránce člověka už z dávných časů. Prvopočátky soužití člověka a psa jsou známy už z let 15 000 př. n. l. Pes se k člověku přibližoval stále blíže, ať už ze zvědavosti nebo z důvodu hledání potravy. Během několika tisíců let se pes měnil, jeho soužití s člověkem se stávalo samozřejmostí a lidé si už život bez svého čtyřnohého přítele nedokázali představit. Pes jako takový je od přírody velice chytrý a chápavý. Z tohoto důvodu od lidí neutíkal, protože společný vztah byl výhodný pro obě strany. Pes napomáhal při ochraně, lovu, ale také se projevoval jako společník nebo kamarád ve chvílích samoty. Člověk se revanšoval potravou pro psa a taktéž jeho ochranou. Postupem času pes více zdomácněl, stal se na člověku závislým a díky dlouholetému vývoji je dnes brán jako symbol lásky a věrnosti. (NERANDŽIČ, 2006)

Vyvíjející se lidská společnost je známá tím, že většině lidí záleží na názoru ostatních. Pes jako věrný společník do lidské společnosti zapadá, a proto se lidé začali zabývat i jeho vzhledem nebo konkrétním využitím. Díky tomuto trendu vzniklo několik nových plemen. Plemena malých psů, která lidé využívají spíše jako společníky, přátele a sami je ochraňují. Nebo plemena psů velkých, která naopak ochrání své chovatele.

4 Canisterapie

Pokud někomu řekneme, že se věnujeme canisterapii, nejspíše se hned zeptá, co to vlastně canisterapie je. Na tuto otázku je mnoho odpovědí, nicméně se dá obecně říci, že se jedná o určitou léčbu nebo podporu léčby za pomoci psa, která se věnuje nejen psychické stránce člověka, ale taktéž jeho stránce fyzické. Kontakt se čtyřnohým přítelem způsobuje u kterékoli věkové kategorie určitý pocit. Například pocit důležitosti pro někoho jiného, pocit radosti, sounáležitosti, zajímavosti nebo potěšení ze společnosti. Pokud si pes a pacient rozumí, mohou si vybudovat vztah, který jejich život velmi pozitivně ovlivní. Obecně je známo, že spoluúčast milého zvířete dokáže zdravé nebo postižené osoby zklidnit a napomoci k další spolupráci. Canisterapie tuto skutečnost velmi využívá.

Slovo canisterapie vzniklo z latinských slov canis a therapie, což znamená pes a léčba (therapie). Síla terapie je v možnosti uplatnění, když ostatní pokusy nebo metody selhaly. Jedná se o nápravu nebo pomoc při citových, sociálních, psychických a fyzických potížích. Kontakt psa s určitým způsobem limitovaným nebo postiženým jedincem představuje určité emoce, rozptýlení a pozitivní náhled na doposud spíše temnější svět.

Vždy, když je započata práce s pacientem, věnuje se mu nejen pes, ale také jeho majitel (ve většině případů canisterapeut) a fyzioterapeut, který ví, co daný pacient potřebuje a po konzultaci rozhodne, která metoda bude ta nejlepší a přinese nejvíce úspěchů. Čím lépe má majitel zvládnutého psa, tím lépe léčebné procesy probíhají. Pes, ale i pán by měli být milí a klidní. Existují také případy, kdy je třeba využít živého a neposedného psa, ale pokud tato situace nastane, vždy se po domluvě vybere správný čtyřnohý přítel, který k pacientovi sedí nejlépe. Pokud se stane, že pacient se necítí v jeho společnosti dobře a možnosti to umožňují, vyzkouší se jiný pes.

Každý pes, který je označen jako canisterapeutický, musí projít zkouškou, aby mohl pracovat jako pomocník při léčbě. Pes musí prokázat poslušnost, temperament a ovladatelnost. Testu se účastní i jeho majitel, který musí prokázat spolupráci a sounáležitost s daným psem.

5 Historie canisterapie

5.1 Starověk

Canisterapie jako taková se vyvíjela po staletí na základě různých zkušeností nebo poznatků. Pravecí lidé psa brali jako životně důležitého spojence, přítele a společníka. Jedním z důkazů je nález 12 tisíc let staré hrobky v Izraeli, kde se nacházely kosterní pozůstatky člověka a psa ve vzájemném objetí. Z jejich polohy bylo zřejmé, jak silná vazba mezi nimi za života existovala. Dalším z důkazů jsou stěny hrobů v Thébách, kde před více než 5 tisíci lety neznámý umělec zobrazil štíhlé chrty, jak štvou gazely a ovčácké psy ochraňující stáda a domov. Byly tam i kresby malých psíků, kteří byli chováni pro potěšení v domácnostech. Zmínky, kresby nebo sošky psů nalezneme ve všech hrobkách. Například v Tutanchamonově hrobce jich je mnoho. Egypťané měli psy a kočky skutečně rádi, zmínky o nich jsou i v jejich literatuře. Nazývali je například Rychlonožka, Krásnohlásek nebo Dobrý hlídač. V Egyptě byl pes znázorňován jako přítel, předmět úcty a pomocník při lovu. Mezi důkaz jejich úcty patří i nově založené město zasvěcené bohu Anubovi - Kynopolis, což v překladu znamená Město psů. V domě, kde zemřel pes, panoval smutek. Lidé si oholili hlavy a drželi půst. Tělo mrtvého psa bylo nabalzamováno a uloženo do země. (L. GALAJDOVÁ, 1999)

Další případ úcty ke psům je znám z dob Etiopie. Pes byl poradcem náčelníka a podle jeho chování docházelo k rozhodnutí. Například zavržení ocasem znamenalo, že žádost je vyřízena kladně. Štěkání byl nesouhlas a zavrčení mohlo znamenat pro nešťastníka i smrt. Dokonce i Homér (900 let př. n. l.) popisuje, že pes byl chován ve svatyni boha lékařství Asclépie. K uzdravení ran stačilo olíznutí psem. Pes a samotná pomoc v podobě lízání se stala oblíbeným způsobem léčení například revmatismu. (L. GALAJDOVÁ, 1999)

5.2 Středověk

Ještě v raném středověku byl pes chápán jako součást života, ať už u feudální šlechty nebo v chalupách rolníků. Postavení psa se začalo měnit postupně s rostoucím vlivem náboženství. Blízký vztah ke psům nebo kočkám byl připomínkou pohanství a to se nelíbilo katolické církvi. Byli tedy prohlášeni za tvory bez duše a dle zjevení sv. Jana pes nikdy nebude přijat do ráje, stejně jako čarodějnice, smilníci apod. Protože

neužitečný pes neměl být nikdy přijat do ráje, bylo jeho vlastnictví důvodem k obvinění. Psi a ostatní zvířata se mohli chovat pouze kužitku. Výjimku měla samozřejmě šlechta. Ta psy chovala jako společníky a mohla s nimi sdílet lože, ženy na hradech měly psíky proti samotě. K nesouhlasnému postoji církve ke psovi se hlásil i mistr Jan Hus. (L. GALAJDOVÁ, 1999)

5.3 Orient

První zmínky o psech v Číně se objevily v dynastii Čou. V knize Li-ti je popsáno, že zvíře odhadne povahu člověka, tudíž je výborný hlídač. Staří Číňané brali psy na hostiny, aby byli chráněni před lidmi, kteří by je chtěli ohrozit nebo zneužít. Začaly se objevovat i miniaturní psí figurky a amulety. V některých krajích se pes stal dokonce vyhledávanou lahůdkou, ale většinou byl pes pomocníkem při lovu a hlavně přítelem. V zakázaném městě byl největším pokladem takzvaný "lví pes" - dnes zvaný Pekingský palácový psík. V Japonsku za vlády Tokugawy Cunajoši byl vydán zákon chovat se ke všem psům mile a laskavě. Dokonce byla založena psí daň, ze které byly zřizovány útulky pro psy bez domovů. (L. GALAJDOVÁ, 1999)

5.4 Novověk

V této době už se vliv církve oslabil a přinesl změnu ve vlastnictví a chování domácích psů. Šlechtění psů se začalo stávat samozřejmostí a triumfem. Na dvoře anglické královny Viktorie se pohybovalo velké množství plemen. Vše je zachyceno na skicách a v dochovaných zápiscích. Královna měla nejraději červené trpasličí špice, kteří se mohli po královských komnatách a panstvích libovolně pohybovat. Viktorie se ani ve chvíli smrti neodloučila od svého nejoblíbenějšího psího přítele špice Toriho. Chov psů si ale nemohl dovolit každý, protože lidé neměli dostatek peněz nebo měli mnoho jiných a důležitějších povinností. Po první světové válce se v Německu rozmohl výcvik psů pro vojenské účely. Ve většině zemí byl pes využíván spíše jako rehabilitační pomůcka pro zraněné vojáky. Tento způsob léčby inspiroval i USA během druhé světové války. Pro člověka je pes symbolem věrnosti, přátelství, oddanosti. Důkazem jsou dochované spisy nebo kresby na hrobkách. Vypráví se mnoho legend a bájí o jejich vlastnostech a nenahraditelnosti v domácnostech. Dodnes se uchovala úcta k těmto zvířatům. (L. GALAJDOVÁ, 1999)

V Čechách se tato léčebná metoda, zapojující psy, v minulosti využívala jen zřídka. Zmínky pochází již z 90. let 20. století, konkrétně z Brněnského ústavu sociální péče nebo později v Praze - Bohnicích, kde se nachází dnes velmi známá psychiatrická léčebna. Postupem času se tato metoda stávala známější a začalo se o ni zajímat více lidí. Pojem canisterapie se začal v ČR používat až roku 1993. O 2 roky později vznikla Asociace zastánců odpovědného vztahu k malým zvířatům (AOVZ). Cílem této organizace bylo pozitivně ovlivnit vztahy mezi lidmi a zvířaty. Významnými osobnostmi, které se podílely na vývoji canisterapie, byla Jiřina Lacinová a Zdeněk Matějček. Postupně od roku 2001 vznikaly regionální organizace, které fungovaly samostatně. Z tohoto důvodu vedla malá spolupráce a komunikace mezi organizacemi k odlišnému vývoji canisterapie v různých oblastech. Nasbírané zkušenosti vedly ke vzniku několika nových forem, z nichž ale žádná nebyla uznána jako léčebná (polohování, skupinová canisterapie). Vzniklo několik občanských sdružení a nakonec i Česká canisterapeutická asociace, která vznikla v Brně roku 2003. Díky dlouhodobé snaze všech příznivců došlo počátkem roku 2004 ke vstupu terapeutických psů a zvířat do zdravotnických zařízení, což mělo za následek velmi kladný vývoj a novou odlišnou pomoc všem pacientům, kteří měli zájem. (NERANDŽIČ, 2006)

6 Oblasti působení

6.1 Socioterapie

Jedná se o léčebnou metodu, realizovanou prostřednictvím sociálních vztahů, které mají za cíl zlepšení těchto vztahů a dovedností nemocného. Touto léčbou procházejí jedinci citově a emocionálně deprivovaní (úzkostní, nesmělí, pasivní, apatičtí...) nebo osoby s jinými poruchami chování způsobenými sociálními, etnickými nebo osobnostními rozdíly (agresivita, šikana, pocit nadřazenosti...). Pes je v takovém případě nástroj k odbourání napětí, získání důvěry, uvolnění atmosféry nebo otevřenosti. Úspěšnost psa v tomto ohledu je nesmírná, protože přináší vždy změnu a kladné emoce do již zaběhnutých stereotypů. (KOCAROVÁ, 2007)

6.2 Psychoterapie

Psychoterapie je léčba psychické stránky člověka za pomoci psa jako léčebného prostředku. Obecně se tento druh terapie zabývá hudbou, obrazy, prožitky nebo slovy a jejich vlivem na lidskou psychiku. Ve většině případů se jedná o pacienty s duševními problémy, které odstartovaly další řadu potíží. Psychoterapie má za úkol tyto problémy minimalizovat nebo v lepším případě eliminovat. Pes dokáže odvést pozornost od smutných a pochmurných myšlenek a naladit pacienty na pozitivní vlnu. Může se jednat o vizuální nebo fyzický kontakt. Obě tyto možnosti jsou přínosem, zaleží pouze na druhu pacienta, k čemu se více přikloní a co mu více vyhovuje (má-li například strach ze psů). Lidé se necítí sami a mohou se naučit skrze psa komunikovat i s personálem, kterému se předtím nechtěli otevřít a báli se hovořit o svých potížích. (KOCAROVÁ, 2007)

6.3 Fyzioterapie

Tento druh terapie můžeme rozdělit na 2 druhy. Pes sám slouží jako motivační prvek. Pacienti rozvíjejí své motorické možnosti samostatně a dobrovolně. Může se jednat o házení aportu psovi, procházení se, česání, drbání nebo další podobné činnosti. Pes vytváří určitý druh motivace, kterou každý pacient potřebuje k tomu, aby měl chuť a sílu napomáhat léčebnému procesu. Další, nejčastěji užívanou metodou, je metoda polohování, kdy se využívá vyšší teploty psa k prohřátí organismu nebo jeho určité části daného pacienta. Případně zde můžeme zařadit i metodu lízání, která

využívá všech kladných vlastností jako masáž s tím, že pacient je více uvolněn, protože je masírován psem (jazykem). (KOCAROVÁ, 2007)

6.4 Speciální pedagogika

Tato poslední oblast působení se věnuje především osobám s poruchou pozornosti, hyperaktivitou, poruchou chování nebo dalšími poruchami jako jsou dyslexie, dysgrafie apod. Pes působí jako motivační prvek, protože dokáže pacienty určitým způsobem propojit s pedagogem. Pokud je pes úspěšný, ve skupině se zvýší koncentrace, pozornost i soustředění. Příkladem může být zavolání psa, který slyší pouze na dobře vyslovené jméno, a proto se všichni snaží vyslovit slovo maximálně správně, aby pes přišel právě za nimi. (KOCAROVÁ, 2007)

7 Metody canisterapie

AAA – Animal Assisted Activities, neboli zvířaty asistované aktivity. Tento druh se zabývá hlavně oblastí motivační, výchovnou a odpočinkovou. Jedná se o terapii, která má za úkol kladně ovlivnit klientův život. Aktivity jsou vykonávány speciálně vybraným psem za pomoci vyškoleného terapeuta tam, kde jsou nejvíce potřeba.

Tato metoda se dále dělí podle způsobu kontaktu s pacientem na interaktivní, při které dochází ke vzájemné interakci mezi klientem a psem, na pasivní, která znamená ovlivnění při pouhé společnosti určitého zvířete, rezidentní, která je nejsložitější, protože se jedná o nepřetržité umístění zvířete v daném ústavu, kde o něho pečuje personál a pacienti a v neposlední řadě o návštěvní, která je v poslední době nejvíce rozšířenou. Jedná se o pravidelné návštěvy terapeuta se psem v určitých ústavech, které jsou ona (pes i terapeut) velmi vítány. (VELEMÍNSKÝ, 2007)

AAT – Animal Assisted Therapy, neboli terapie pomocí zvířat, které jsou nedílnou součástí terapeutického procesu. Cílem AAT je často posílení žádoucího chování nebo utlumení chování nežádoucího (například léčení fobií nebo nácvik dovedností jako je mluvení, zvýšení koncentrace či chůze). Tato forma podporuje hlavně fyzické, emoční a sociální funkce. Je vedena za pomoci zdravotního personálu se speciálními znalostmi a rozděluje se na individuální a skupinovou. (VELEMÍNSKÝ, 2007)

Rozdíly v těchto dvou odlišných terapiích jsou takové, že výsledky AAA jsou pozorovatelné pouze v oblasti radosti, štěstí, spokojenosti, naopak metoda AAT je měřitelná a objektivně se dá posoudit míra úspěchu.

8 Výběr psa

Výběr správného psa k určitému pacientovi nebo postižení je velice důležitý a u každého individuální. U canisterapie se nedá říci, který pes nebo rasa je nejlepší, protože vždy závisí nejen na samotné rase, ale hlavně na výchově. Ta je v tomto případě velmi zásadní. Je třeba ji zajistit kvalitní, pozitivní a to už od útlého věku. Taktéž z důvodu různorodého zájmu lidí, protože každý člověk má rád něco jiného a odlišného. Někteří nedají dopustit na malé a přítulné psy, kteří se téměř vejdou do dlaně, jiní preferují spíše psa ochránce, který je veliký a mohutný. Někteří mohou mít rádi krátkosrsté psy, nicméně jsou naopak i tací, kteří chtějí psy dlouhosrsté. V dnešní době je naštěstí škála výběru tak veliká, že každý si najde psa, který mu bude vyhovovat. Jak bylo již řečeno, ideální rasa neexistuje, nicméně se dá říci, že existují ideální předpoklady pro psa, který se hodí na tuto práci. Většinou již od útlého věku jde poznat, zda je tento pes ideální, nebo zda se na tuto práci nehodí. Vše samozřejmě souvisí také s výchovou, která je velmi důležitým prvkem.

Pokud se člověk rozhodne, že si psa vybere sám, měl by si to velice dobře promyslet. Jestli bude mít dostatek času, trpělivosti nebo financí. Při splnění všech podmínek začne hledat pro sebe ideálního psa, který by se mu měl v první řadě líbit. Pokud má člověk rád velké a chundelaté psy, neměl by si pořizovat malé naháče, protože by mohl později přemýšlet, jaké by to bylo, kdyby měl jiného, lepšího. Dále záleží na tom, zda se pes pořizuje pro malé děti, dospělé jedince nebo pro mentálně postižené osoby. Malý pes se k dětem příliš nehodí, protože děti ještě neví, co si k pejskovi mohou dovolit, co pejska bolí nebo je mu nepříjemné (tahání pejska za uši nebo ocas, strkání prstů do očí a podobné věci psu nepříjemné...). Může se stát, že člověk, který by chtěl získat čtyřnohého přítele, si ho chce vzít z útulku, protože ví, že tito psi by si ve většině případů zasloužili nový a lepší život a tak by si pomohli navzájem oba - člověk i pes. Nicméně otázka, jestli vzít psa z útulku je velmi složitá, protože tito psi jsou v útulcích z určitých důvodů, mají různé povahy nebo byli dokonce týráni. Při výběru psa je třeba se zamyslet nad budoucností, zdali tento nebo onen pes půjde převychovat a objeví znovu důvěru v člověka, což je jeden z nejdůležitějších bodů pro psa z útulku. Pokud si canisterapeut nakonec přeci jen vezme psa z útulku, je za něj plně odpovědný a za případná rizika nebo potíže vždy zodpovídá on.

9 Typy psů podle zaměření

Pokud se kdokoli rozhodne pořídit si psa, musí nejprve přemýšlet o několika otázkách. Kde bude pes spát, kdo bude jeho pán, kdo ho bude krmit, čistit, česat...

9.1 Pes v dětském ústavu

Do dětského ústavu se nejvíce hodí pes střední velikosti, který musí být perfektně zvladatelný a klidný. Zde se pes může setkat se spoustou dětí, které nevědí, co bolí nebo co může být nepříjemné i přesto, že to všem dětem ošetřovatelka několikrát řekla. Člověk si řekne, je to canisterapeutický pes, že by měl být na tyto rizika připraven, ale to není tak úplně pravda. Pes je jako člověk živá bytost, která žije život stejně jako my. Představme si, že by nás například někdo začal tahat za uši, křičet nám u hlavy nebo nás štípat. Rozhodně z toho nikdo nebude nadšený a udělá vše proto, aby tyto nepříjemnosti přestaly. Je proto dobré mít v dětském ústavu trpělivého psa, který se nenechá zpočátku rozhodit. Děti si ho musí začít vážit jako pomocníka a spíše si ho získávat, než mu škodit, už v tomto způsobu je canisterapie jedinečná. (Z. GALAJDOVÁ, 2011)

Vždy než začne hodina, děti by už měly vědět a mít představu o tom, co je čeká. Fyzioterapeuti nebo ošetřovatelky by měli vysvětlit, kdo přijde, proč přijde, co se bude odehrávat a co kdo smí a nesmí. Stejně informace je dobré říci z pozice canisterapeuta, aby děti věděly, že je tam pro ně a chce jim pomoci. Při prvních návštěvách je dobré dělat vše pomalu a s rozvahou, nechat jak děti, ale i psa poznat své okolí. Může se jednat o poznávání zrakové, ale i hmatové. Děti mohou postupně psa pohladit, případně se s ním projít. Platí ale vždy pravidlo, že musí jít jednotlivě, nikoli všichni naráz, protože to by psa umačkali a pro psa by tato akce byla velmi náročná a stresující. Příští návštěva by potom nemusela být pro něho tak atraktivní, ale naopak spíše odrazující. (Z. GALAJDOVÁ, 2011)

Jestliže se rozhodnete se svým psím pomocníkem pomáhat v určitém ústavu, je dobré navštěvovat ty samé děti se stejným psem. Jak děti, tak i pes si na sebe zvyknou a do budoucna bude vše jen a jen snazší. Pokud by za dětmi chodil pokaždé jiný pes nebo dokonce jiný canisterapeut, mohlo by to znamenat pokaždé nový začátek. Tato terapie je založena na důvěře a hlavně citovém poutu, takže pokud se děti budou těšit na „Betku“, ale přijde „Rex“, může to pro ně být určité zklamání a zmatení. Pokud

přijde opět „Betka“, děti už vědí, co mohou a co ne, s pejskem se znají a cítí vzájemné propojení. Všechny tyto maličkosti ulehčí všem zúčastněným spoustu práce a dětem návštěvu velmi příjemní.

V dětském ústavu představuje pes hlavně kamaráda, který přišel odněkud, kde to děti neznají. Děti potřebují lásku a pocit, že jsou na tomto světě z určitého důvodu. Pokud přijde pes, děti se učí odpovědnosti, spolupráci, radosti, pochopení, ale hlavně hře. V další řadě slouží jako motivace a inspirace, protože pokud je středa a pes má přijít v pátek, mohu mu něco nakreslit, složit mu básničku nebo se naučit, jak pejska česat. Možností je spousta a znamená to velký přínos pro každé dítě v ústavu. (Z. GALAJDOVÁ, 2011)

9.2 Pes v ústavu pro nevidomé děti

Do tohoto ústavu se bezesporu hodí pořádně veliký pes, protože děti mohou v tomto případě volně chodit a jen se psa přidržovat. Je až k neuvěření, že dětem stačí jít vedle psa s prsty zabořenými do srsti a mají v něho plnou důvěru. Nebojí se nárazu, ale vědí, že mohou psovi věřit, protože on sám přece také nechce narazit. Kdybychom měli psa malého, děti by musely chodit po kolenou, ale nikdy by nezískaly takovou jistotu jako z velkého psa. Už jen touto základní pomocí, ale stěžejní pro nevidomé, vzniká určitý vztah. (Z. GALAJDOVÁ, 2011)

Určitou výhodou je, když s pomocníky přijde více psů. Děti si mohou vyzkoušet procházku třeba několikrát a dostane se vždy na každého. Všechny aktivity závisí na určité fantazii canisterapeutů, ošetřovatelů, ale taktéž na dětech. Děti mohou před návštěvou sepsat, co by vlastně s pejsky chtěly dělat. Pokud je to alespoň trochu možné, je dobré tyto nápady uskutečnit. Děti si následně přijdou platné a mají radost z něčeho nového, co vlastně samy vymyslely.

Existuje spousta aktivit, které nevidomé děti mohou s psími pomocníky dělat. Od procházek, mazlení až po několik zábavných her. Děti mohou hádat podle doteku nebo štěkání, o kterého psa se jedná, podle dýchání psa najít. Mohou se učit povinnosti spojené s chovem psa, jako je nasazení obojku, česání, nebo pokud by to zázemí dovolilo, i jeho umývání. Nevidomé děti mají velmi dobře vyvinutý cit, a proto dobře vědí, kde nebo jak psa hladí. (Z. GALAJDOVÁ, 2011)

Tyto návštěvy jsou pro děti výborná zkušenost hlavně pro budoucí život. Některé se budou chtít určitě osamostatnit a pes jim může k normálnějšímu životu velice pomoci. Při návštěvách se dozvedí všechny základní informace, nároky na chov psů, a pokud by si v budoucnu chtěly pořídit svého čtyřnohého pomocníka, bude to pro ně o mnoho snazší. (Z. GALAJDOVÁ, 2011)

9.3 Pes v ústavu pro mentálně postižené děti

Před návštěvou tohoto ústavu je třeba rozmyslet si, pro které konkrétní děti budou psi využíváni. Pokud se jedná o děti neupoutané na lůžku, je vhodný pes velký. Ve většině případů se ale jedná o kombinaci dětí, které jsou upoutány na lůžko a děti, které se mohou, ač omezeným způsobem pohybovat. Zde je dobrá kombinace velkého a malého psa. Velký pes by mohl být problém vzhledem k výšce postele nebo postižení, z tohoto důvodu se užívá malý pes, který do postele vyskočí bez problému a může se postiženému věnovat. Dětem jako zážitek postačí i pouhý pohled na psa, který jim dýchá na obličej nebo je občas olízne. Tato prostředí jsou bohužel zvířaty spíše nepoznaná a pro děti je to velká pozitivní neznámá. (Z. GALAJDOVÁ, 2011)

Pokud se kdokoli rozhodne, že pomůže v některém ústavu dětem s tímto postižením, je třeba se zamyslet, zdali je konkrétní pes vhodný pro daný problém. Ve všech případech je nutné se domluvit s ošetřujícími lékaři nebo fyzioterapeuty, kteří znají důkladně postižení všech nemocných. Stále taktéž platí pravidlo nenechávat nikdy psa s dětmi samotného. Není to jen z důvodu, že by ošetřovatelé měli strach z toho, co pes může udělat. Spíše naopak, protože na rozdíl od psa děti ve většině případů neovládají své tělo tak jako my. Nevědí, co si ke čtyřnohému příteli mohou dovolit a co ne, proto je dobré tomuto předcházet, aby nedošlo k případné újmě na zdraví, ať na straně psa nebo pacienta. Na druhou stranu, pokud se budou děti pejskovi věnovat a hledat k němu určitou cestu, zjistí spoustu nových informací a otevře se před nimi nový svět. (Z. GALAJDOVÁ, 2011)

Lidé si mnohokrát pokládají otázku, jak vlastně najít správnou cestu mezi psem a nemocným. Jedinečnost této metody je taková, že určitou nenásilnou metodou si téměř vždy cestu k postiženému najdou. Jako ošetřovatelé pak můžeme dětem vyprávět o psech vše, co by je mohlo zajímat. Jak je cvičíme, čistíme, venčíme a spoustu dalších informací.

9.4 Pes v ústavu pro tělesně postižené děti

Tělesně postižené děti potřebují pomoc, ale hlavně motivaci každý den a pes jim k tomu může velmi napomoci. Ať už malý nebo velký, podle míry postižení, každý čtyřnohý přítel je zde vítán, bohužel až na výjimky dětí, které jsou postižené v takové míře, že lékař nedoporučí tuto léčbu. Ve většině případů se jedná spíše o obavy směřující ke zdraví psa, protože takto postižené děti mají problém se zvládním jemné a hrubé motoriky a tím pádem nevědí, co si mohou dovolit ke psovi. (Z. GALAJDOVÁ, 2011)

Jak již bylo řečeno, děti tohoto postižení mají problémy s motorikou. Mnoho lidí si je vědomo faktu, že pokud nechtějí cvičit, nejde to, nebo je to ne baví. Stejně tak tyto děti pokud mají cvičit, ale nemají náladu, složitě hledají určitou cestu nebo motivaci. Dalším problémem u těchto dětí může být bolest, která provází tyto procesy rehabilitace.

Pes je v tomto případě skvělý druh motivace a stejně dobrý partner. Pokud dítě nechce posilovat svaly, zatěžovat kosti, je nutné najít jinou cestu. Pokud si pes lehne v tělocvičně vedle postiženého a náhle se začne například plazit vpřed, dítě bude nejprve koukat, co se děje, nicméně za chvíli se bude snažit dostat nazpět ke čtyřnohému kamarádovi nebo ho v jiných případech alespoň napodobit. Obě tyto varianty jsou správné, protože podporují rozvoj hrubé motoriky jedince, který to nesmírně potřebuje. Tak jako je třeba rozvíjet hrubou motoriku, je třeba rozvíjet i motoriku jemnou a pes je zde skvělý motivátor. Většina psů ráda aportuje a ti canisterapeutičtí taktéž. Pokud dítěti ukážeme, jak pes umí přinést předmět, který jsme mu hodili, je naděje, že se mu to také zalíbí a bude to chtít zkusit. Při práci ale musí míček nejprve sebrat, uchopit a až následně odhodit. Je zde mnoho úseků, které ve veliké míře napomáhají ke zlepšení zdravotního stavu. Metoda je jednou z mnoha, které existují a dají se použít. Můžeme se zabírat například zapínáním obojku, česáním, drbáním nebo spoustou jiných aktivit, které záleží snad jen na fantazii samotného ošetřovatele. Vždy je dobré nejen psa pochválit. Uběhne několik minut a dítě si odcvičí své tak, jako nikdy a ještě se šťastným odleskem v očích. (Z. GALAJDOVÁ, 2011)

9.5 Pes v léčebně dlouhodobě nemocných

Výběr psa pro tento druh léčebny je vcelku jednotný, protože zde se jedná převážně o lidi ležící, kterým zdravotní stav bohužel moc pohybu nedovoluje. Z tohoto důvodu je nejlepším pomocníkem malý pes, který nemá problém s pobytem v posteli vedle dlouhodobě nemocného.

Pokud se zamyslíme, jaký život vedou lidé v těchto léčebnách, většinu z nás napadne, že smutný. Pes ale nenechá nikoho z nás smutného. Jestli se jedná o určitý šestý smysl nebo prostě jen o určitý druh cítění nikdo neví, ale pes pozná, kdo potřebuje pomoc a snaží se, co může, aby pomohl. Nezáleží na tom, zda jen běhá po posteli vedle nemocného, nebo si vedle něho lehne a občas olízne. Pro nemocné je to velmi mnoho, svět zvenčí už téměř neznají a tento způsob ukázky pozitivního světa je pro ně neskutečným přínosem. Lidé se velmi často rozesmějí, a to i v případě, že několik dní předtím se ani nepousmáli. Protože každý z nás potřebuje určitou dávku lásky, pohlázení, pocitu, že někoho zajímá, je jisté, že tito lidé ocení každou takovou návštěvu. (Z. GALAJDOVÁ, 2011)

Pokud by někdo chtěl v takovéto léčebně využít velkého psa, není to úplné pasé. Pes si v několika případech může lehnout do větší postele k nemocnému, ale opět záleží na domluvě s fyzioterapeutem. Jestliže je tento způsob terapie příliš náročný, kolikrát stačí, když si pes položí hlavu na polštář vedle hlavy nemocného, ale takto dlouho nehnutě sedět pes nevydrží. Velkou výhodou je možnost posazení nemocného, protože pokud si sedne, je zde o mnoho více možností využití daného psa.

9.6 Pes v domově důchodců

Když se zamyslíme nad tím, jak žili naše babičky a dědečkové předtím, než kvůli potížím nebo nedostatku času museli být umístěni do domova důchodců, většinou z nás naskočí představa zahrádky, procházky a společnosti. V domově bohužel většina těchto aktivit končí a lidé jsou vtáhnuti do určitého režimu, který může, ale nemusí všem vyhovovat.

Role psa je nepostradatelná. Ať malý nebo velký, huňatý nebo krátkosrstý, kterýkoliv pes dokáže uvolnit atmosféru lidí tak, jako nic jiného. Někdo může oponovat, že když přijde rodina za svými rodiči, mají obrovskou radost a uvolní se také,

nicméně jsou zde i další, kteří při pohledu na lásku, která přišla, ale ne za nimi, musejí raději odejít z pokoje se slzami v očích, protože je jim smutno. Pokud přijde canisterapeutický pomocník, je vše jinak. Ve většině případů se chodí s několika psy a díky tomu se dostane na všechny, kteří mají zájem. Otevřou se staré vzpomínky na vlastní procházky se psem, usínání vedle svého čtyřnohého kamaráda, nebo v neposlední řadě jeho česání. Většinu těchto aktivit může terapie obsahovat. Pokud by chtěl někdo z důchodců pejska učesat, vždy by se mu mělo vyjít vstříc, stejně jako kdyby se chtěl s pejskem projít po chodbě. Všechny tyto aktivity mají pro tyto lidi nesmírný přínos a to nejen v danou chvíli. Jakmile terapie končí a pejskové odcházejí, lidé jsou stále uvolněnější a začnou si vyprávět zážitky, nebo si jdou zapsat, že musí koupit piškoty kvůli další návštěvě. Den po návštěvě se stane, že někdo najde na své nohavici chuchvalec psích chlupů a následně se snaží všechny chlupy odstranit. Mnohým z nás se to může zdát jako hloupost, nicméně lidé v těchto domovech nemají po většinu času nic na práci a tato menší změna, která jim ještě vrátí vzpomínky na krásnou návštěvu, je jen a jen ku prospěchu. (Z. GALAJDOVÁ, 2011)

V dnešní době existují i důkazy, že pes jako pomocník dokáže vyvolat citové vzpomínky z minulosti i u lidí trpících Alzheimerovou chorobou a tímto způsobem dokáže zlepšit jejich stav. (Z. GALAJDOVÁ, 2011)

9.7 Pes a autistické dítě

Autismus je jednou z nejzávažnějších poruch dětského mentálního vývoje. Jedná se o vrozenou poruchu některých mozkových funkcí. Duševní vývoj dítěte je kvůli tomuto handicapu narušen hlavně v oblasti komunikace, sociální interakce a představitivosti. Toto onemocnění se velmi liší od předešlých, protože autismus se může u každého jedince projevat odlišně. Pokud vezmete autistické dítě k lékaři, ve většině případů mu bude vadit dotek nebo cokoli jiného, ale osobního. Autisté jsou uzavření lidé, kteří nerozumí radosti, smutku, ani jiným citovým projevům. Využití u tohoto problému je hlavně práce psa, jako prostředníka mezi lékařem a samotným autistou. Před každou léčbou je samozřejmě dobré poradit se s lékařem, zdali je dobré tuto léčbu provozovat na daném pacientovi. Pokud ano, téměř vždy ze snažení vzejde úspěch. Ať si člověk chování psa vysvětluje všelijak, nikdy asi nezjistí, jak je možné, že pes cestu k pacientovi nalezne. Autista se dokonce při dlouhodobější léčbě může začít

postupně otevírat i svému okolí, protože získává určitou jistotu, kterou mu dodal pes. (Z. GALAJDOVÁ, 2011)

Proč zrovna pes je takovým pomocníkem? Již několik tisíc let patří pes do života lidí a toto dlouhé soužití mu dodalo určitou dědičnou informaci. Pes zná gesta, která člověk dělá, téměř s jistotou ví, že ho člověk chválí, nebo kárá. Autista této řeči bohužel nerozumí, ale díky svému kamarádovi, tlumočnickovi se může spoustu věcí nenásilně naučit. Pokud pes bude veselý a plný elánu, autista pozná, že je vše v pořádku a nemusí mít žádné obavy. Dá se říci, že pes prolamuje určité zábrany mezi okolním světem, snižuje pocit hrozby a velice napomáhá určité duševní rovnováze. Nicméně vždy se najdou výjimky a i zde je potřeba dávat pozor, protože se může stát, že si pacient s daným psem nebudou rozumět. (Z. GALAJDOVÁ, 2011)

10 Metoda polohování

Nejspíše nejznámější canisterapeutickou metodou je metoda polohování, která se dělí na 2 základní druhy - metodu rehabilitační a relaxační. Speciálně trénovaného psa na tyto techniky „přikládáme“ pokud možno k odhaleným částem klientova těla, které chceme stimulovat = prohřát, uvolnit, aktivovat, aby si je klient uvědomil. Velká většina osob neví, proč vlastně tato metoda přináší takovéto výsledky a proč je hojně využívána v lékařském odvětví a proto bych rád tuto metodu přiblížil více. (<http://www.canisterapie.cz>)

Polohování jako jedna z canisterapeutických metod, je založena na tělesném kontaktu psa a pacienta. Vždy než začneme s terapií, je důležité zjistit, jaký vztah má daný pacient k psovi, protože jak pes, tak ale také pacient musí mít k sobě důvěru. Pokud z nějakého důvodu dochází k problémům, je dobré zvolit jinou metodu nebo jiný způsob rehabilitace. Tato terapie se provozuje vždy za přítomnosti canisterapeuta, který dohlíží na průběh rehabilitace. Jestliže je snaha dosáhnout co nejpříznivějších výsledků, je třeba zabezpečit při terapii klid, příjemné prostředí a dostatek času. U každého pacienta je délka adaptace na psa odlišná a je třeba s tímto časem počítat. Žádný pacient se plně neuvolní, pokud nemá absolutní důvěru jak v psa, tak i v terapeuta, proto je dobré navštěvovat vždy se stejným psem stejné pacienty, aby si postupně zvykali na psa, ale i na terapeuta. Všechny úkony je ale třeba konzultovat s fyzioterapeuty daného ústavu nebo domova. (<http://www.canisterapie.cz>)

Při polohování dochází k výraznému zklidnění, zahřátí zejména v problémové oblasti, k uvolnění spazmů, navození dobrého a příjemného pocitu, v některých případech i k oživení očního kontaktu, mimiky a také k prohloubení dýchání. (<http://www.canisterapie.cz>)

Pokud se budeme zabývat pocitem psa při této terapii, můžeme říci, že pes do tohoto způsobu léčby dává veškerou energii, kterou má. Jedná se o práci, která je k nezaplacení. Pes vše prožívá společně s pacientem, a ačkoli nikdo neví proč, cítí, že je třeba jeho pomoci. Pro psa je tato práce opravdu vyčerpávající, a proto se po několika hodinách terapie těší domů, kde klidně prospí odpoledne. Toto je důkaz, že předal veškerou svou energii pacientovi, který ji všichni kladně využije.

10.1 Vznik polohování

Metoda polohování existuje ve fyzioterapii po několik let. Již v 50. letech 20. století Dr. Lawrence Jones zjistil, že pokud pacient dostane tělo nebo jeho část do pohodlné polohy, dojde k redukci patologické proprioceptivní aktivity myotatického reflexního oblouku, což znamená, že se velice zlepší svalová funkce daného kloubního systému. Laicky řečeno, vychází z principu, že pokud má pacient problémy s pohybem, potřebuje určitý druh dopomoci, aby se zabránilo následnému zhoršení stavu vlivem různých blokácí nebo dokonce proleženin. Stejně tak se jedná o různé svalové cvičení, které vede k následnému uvolnění napětí a umožňuje rozvoj dalších pohybů. U klientů, jejichž těla jsou v křeči nebo nepohyblivá, není možné cvičit, ale pouze pacienta uložit na určitou dobu do určité polohy (na bok, na záda, zkřížit nohy, natáhnout a podložit paži apod.). Pes, dá se říci, v polohování nahrazuje funkci polštáře. Každý kvalifikovaný fyzioterapeut ví, jak může klientem manipulovat a jaké cíle tím sleduje. Zde se zrodila myšlenka o zapojení psa do procesů terapie, ale vždy je třeba fyzioterapeut, který určí, co je potřeba. Jeho role je proto ve všech případech nezastupitelná. (<http://www.canisterapie.cz>)

10.2 Typy pacientů

Polohování se psem nezaručuje vždy 100% úspěch, nicméně i chvilka, při které se určitý pacient dokáže uvolnit a jeho tělo na čas zůstane v rámci možnosti klidné, je nesmírný úspěch hlavně pro pacientův vnitřní pocit. Největší výsledky polohování se psy jsou k vidění u handicapovaných, kteří trpí různými křečemi nebo třesem (stejná metoda byla využita i u pacientů, kteří bojují s Parkinsonovou chorobou). Tento typ nemoci se dá velmi špatně ovlivnit léky, a pokud ano, je zde mnoho vedlejších účinků, které mohou pacientům ještě více ublížit, a v závěru se jedná spíše o negativní léčbu nebo úspěšnou jen v malé míře. (<http://www.canisterapie.cz>)

10.3 Působení tepla

Teplo, patrně nejdůležitější složka tohoto druhu terapie, je důvodem, proč dojde k uvolnění svalstva. Pes má teplotu o jeden stupeň Celsia vyšší než člověk, což je pro klienty velkým přínosem (jedná se o zlepšení prokrvení oblasti, která se v normálním procesu života prokrvuje hůře). Lidé s těmito druhy handicapů mají ve většině případů velmi citlivou pokožku a na podobné druhy terapií, jako jsou například

tepelné dečky, reagují negativně, proto je zřejmé, že samotné teplo není klíčem k úspěchu, ale energie sálající z psa tuto terapii žene více kupředu a dodává pacientovi chuť ji využít. (<http://www.canisterapie.cz>)

10.4 Pes jako část terapie

Nenahraditelnou složkou terapie je pes, jakožto živá bytost. Pacient reaguje nejen na jeho teplo, ale také na rytmus jeho dechu a srdce. Canisterapie je jedinečná ve faktu, že pacientovi v podstatě nemusíme nic říkat. Žádné informace o nádechu nebo výdechu, protože pacient samotný se spojí se psem a k pravidelnějšímu dýchání dochází spontánně, zejména pokud se jedná o zrakově postiženého jedince (jedná se o nenásilné odbourání bariéry mezi pacientem a psem). Pes je v tomto ohledu nezaměnitelný a žádný přístroj nedokáže tento způsob léčby nahradit. (<http://www.canisterapie.cz>)

10.5 Výsledky

Při polohování dochází k fyzickým zlepšením, která jsou viditelná a prokazatelná. Vědeckých studií je zatím nedostatek, ale důkazy jsou změřitelné - pacient natáhne spastickou ruku, narovná se, třes nebo křeč na určitou dobu ustanou atd. Pro každého, kdo má zdravý rozum a měl možnost vidět tuto metodu, není pochyb o tom, že polohování funguje výborně.

10.6 Relaxace se psy

Relaxace se liší od předešlé techniky tím, že není zapotřebí přítomnost fyzioterapeuta a je užívána i u fyzicky zdravých pacientů hlavně ke zlepšení jejich psychického stavu, který je mnohdy velmi křehký (jedná se o osoby umístěné v domovech důchodců apod.).

11 Metoda lízání

Metoda lízání neboli metoda masáží, není známa v takové míře jako metoda polohování, nicméně její účinnost je neméně úspěšná. Stejně jako předchozí metoda má tato metoda různorodé využití u několika druhů handicapů. Určené místo, které je třeba ošetřit, pomazeme nejlépe taveným sýrem, který následně pes olizuje a díky hrubosti psího jazyka masíruje pacienta. Jedná se o určitý způsob umocnění prokrvení dané oblasti, zmírnění nebo dokonce odstranění svalového napětí a také předání energie.

11.1 Vznik metody lízání

Vznik této metody je velmi složité datovat, protože zmínky o této metodě spíše v literatuře chybí. Pokud bychom báдали, jak se tato metoda dostala do prostředí terapeutických léčení, můžeme říci, že vzešla postupem času z dosažených zkušeností a praxe. Terapeuti společně s psovody zkoušeli různé pomocné praktiky a časem bylo zjištěno, které jsou pozitivní a skutečně fungují, a které nemají příliš vliv na zdraví pacienta. Spousta nápadů vzešla i z hlav lékařů, kteří po terapii zjistili, že je pacient jiný, že se něco změnilo. Terapie byla znovu opakována a některé metody se úspěšně aplikují dodnes.

11.2 Typy pacientů

Tento typ masáže je vhodný nejen pro ty, kteří mají ztuhlé svaly a klouby, namožené určité části těla, bolavá záda nebo bolesti v různých oblastech páteře, ale i pro pacienty, kteří trpí různými druhy křečí. Všechny tyto potíže se dají ovlivnit klasickou masáží nebo lékařskou pomocí, ale existují pacienti, kterým vadí kontakt a při masáži, kterou provádí lékař nebo fyzioterapeut, nejsou uvolnění, ba naopak spíše ve stresu a ztuhlí. Pokud masáž provádí pes, je to něco úplně jiného. Pacienti se uvolní, protože se jedná o něco nového a také o zábavu.

11.3 Působení

Oblast využití této metody je překvapivě veliká. Psi se používají na masáže ztuhlých prstů na ruce, na nohou nebo kterýchkoli jiných kloubních spojeních, která nepracují správně a je třeba je uvolnit pro další rehabilitaci. Nejedná se vždy o metodu s využitím taveného sýra, ale i například s obyčejným piškotem, který zavřeme do

pacientovy dlaně a řekneme, ať ji ponechá zavřenou. Pes má snahu piškot vydolovat a používá při tom také jazyk, pacientova ruka je masírována i při takovéto hře a vše je doprovázeno radostí a motivací udržet piškot co nejdéle. Metoda s taveným sýrem se využívá i pacientů, kteří mají problém s trávicím ústrojím. Obecně řečeno pacientům, jimž křeč v břiše znemožňuje se přirozeným způsobem vyprázdnit (a jsou tedy odkázáni na pravidelné klystýry), se dávají před canisterapií čisté pleny a kontrolují se po skončení a obvykle bývají plné. Málokdo ze zdravých lidí si dokáže představit, jaké je to pro pacienta a tým v tomto stavu vítězství. Metoda je proto využívána u těchto pacientů, protože pokud se namaže např. břicho ve spodní části, umocní se práce trávicího ústrojí a pacienti jsou schopni se v průběhu terapie vyprázdnit, což je kladný impulz pro lékaře.

11.4 Výsledky

Výsledky z těchto léčebných procedur jsou jasné a v případě trávicího ústrojí znatelné ihned. Pokud se jedná o ztuhlé prsty, rozdíl pozná rehabilitační pracovník při následné rehabilitaci. Výsledky jsou znatelné i u pacientů, kteří mají problém s pohybem, chodí zkřivení nebo raději kvůli bolestem vůbec. Pokud má pacient potíže v oblasti beder, protože zde má ztuhlé svalstvo nebo spazmy, chodí zkroucený a ve většině případů má velké problémy s páteří. Pokud se na pacienta aplikuje masážní metoda, je vidět úspěch hned po ukončení terapie. Pacient chodí lépe a uvolněně. Pro mnoho pacientů jsou tyto metody větším přínosem než léky, protože nedochází k žádným vedlejším účinkům.

12 Jak se stát canisterapeutem

Dá se říci, že každý, kdo má zájem zabývat se canisterapií, ví alespoň okrajově o čem tato terapie je. Ve většině případů se tedy jedná o jedince, kteří si alespoň prostudovali literaturu a psa vlastní již několik let nebo se psům věnují. Dle osobních zkušeností mohu říci, že neexistuje rasa, která by se na tuto terapii nehodila. Vždy závisí na člověku, který psa vychovává a cvičí.

Canisterapie má několik úrovní léčitelů. Základním léčitelem je tzv. proškolený canisasistent laik, který může samostatně provozovat společenskou činnost – AAA, neboli Animal Assisted Activities v ústavech nebo prostředích, kde na něho nečeká určité nepředvídatelné chování klientů. Při této úrovni nemá terapeut právo jakkoli manipulovat s pacientem, protože nezná jeho diagnózu a mohl by mu případně více uškodit. Pes se v tomto případě může nechat hladit nebo mazlit s klientem. Existují ale také ústavy – domovy důchodců, kde nalezneme i několik soběstačných klientů, kterým se můžeme bez problému věnovat, protože jim nijak výrazně ublížit nemůžeme a sami by se případně bolesti rozhodně bránili. Pokud by canisasistent laik měl zájem věnovat se více postiženým pacientům, není tato volba vyloučena, nicméně je třeba tyto terapie provozovat vždy za asistence osoby pečující o klienta (fyzioterapeut, ošetřující lékař). Při tomto složení týmu se canisasistent stará o psa a odborník pracuje s klientem. (<http://www.canisterapie.cz>)

Další úrovní, jsou canisasistenti profesionálové, což jsou odborníci nebo pedagogové vzdělaní v sociálních, zdravotních nebo pedagogických oborech. Jedná se vždy o osoby vzdělané v oboru většinou s praxí a hlavně se psem. Oproti laikovi mají velikou výhodu, protože znají klientské prostředí a diagnózy klientů. Tito lidé si projdou pouze kurzem, ve kterém získají základní informace o canisterapii, účincích, metodách a také si rozšíří své znalosti o psech. Po absolvování kurzu se mohou plně věnovat klientům, kteří jejich pomoc potřebují. Je pouze na jejich profesionálním úsudku, zda budou tuto práci vykonávat samostatně, nebo si k sobě vezmou dalšího pomocníka z medicínských řad. (<http://www.canisterapie.cz>)

Následující úrovní je už canisterapeut, kterých v dnešní době zatím mnoho není. Jedná se o osoby s dlouholetou praxí, které splnily všechny předešlé podmínky. Podle obecně prospěšné společnosti „Pomocné tlapy“ je minimální vzdělání v míře 220

hodin teorie a 40 hodin praxe. Toto vzdělání se řeší u každé společnosti jinak a individuálně. (<http://www.canisterapie.cz>)

Nejvyšší úrovní je tzv. Mentor, kterým rozumíme canisasistenta s dlouholetou praxí, který je ochoten učit nováčky. Mentor může učit nováčky, protože jeho dlouholetá praxe mu dodala nespočet zkušeností, které může předat dále. (<http://www.canisterapie.cz>)

13 Zkušební řád pro testování canisterapeutických psů

Zkušební řád obsahuje mnoho pravidel, která musí dodržet nejen pes, ale také jeho majitel. Zde je popis jednotlivých disciplín.

13.1 Povaha

Majitelé psů (jedná se zhruba o skupinku 4-6 osob) spolu hovoří, podávají si ruce, hlasitě se baví. Psi jsou volně puštěni nebo na vodítku. Rozhodčí postupně pohladí všechny psy.

Při této činnosti se vždy hodnotí chování psa. Jestliže se pes chová klidně, nejeví žádné znaky agresivity vůči cizím lidem nebo vůči ostatním psům, je vše v pořádku.

13.2 Kontakt psovoda se psem

Psovod pustí psa z vodítka, po chvíli psa přivolá, dá mu povel sednout, lehnout, položí ho na bok, případně na záda, podrbe ho a opět zavelí - sedni. Pes musí zůstat v klidu sedět i poté, co jeho majitel poodejde několik kroků stranou.

Hodnocení spočívá ve sledování situace, kdy pes sebou nechá v klidu manipulovat. Pokud mu určitá manipulace vadí a mohla by případně ohrozit léčebný proces klienta, je nutno se touto problematikou více zabývat. Pokud je pes stále úplně v klidu, pokračuje dále v testování.

13.3 Chůze na vodítku a reakce na cizí osobu

Psovod vede psa na vodítku. Po chvíli přistoupí zkušební asistent a odvádí psa od psovoda. Při odvádění se hodnotí ochota psa odejít s cizí osobou, protože jako canisterapeutický pes bude putovat mezi několika osobami, které se s ním budou chtít i projít.

13.4 Reakce psa na hlazení

Pes sedí nebo leží a je česán různými hřebeny, poté je hlazen na různých částech těla. Je také hlazen neopatrně (popotáhnutí za ucho, ocas apod.) a několika osobami najednou za účelem simulace neobratnosti postižených klientů nebo dětí.

Sleduje se trpělivost psa. Pokud je pes klidný a nereaguje vznětlivě na určité podněty, je úspěšný. Pokud se stane, že reaguje špatně, je nutno s tímto psem nadále pracovat.

13.5 Omezující hlazení

Pes dokáže, že toleruje omezování pohybu. Asistent psa pevně obejmě, přidá se i rozhodčí. Pes musí při tomto testování vydržet bez známky zneklidnění či strachu. Jedná se o simulaci vítání a související fyzický kontakt s cizím člověkem, hlazení, manipulace se psem.

Stejně jako v předešlých částech testování i zde hodnotíme hlavně trpělivost psa a jeho případné reakce.

13.6 Celková prohlídka psa

Provede se komplexní prohlídka jako u veterináře (oči, uši, tlama, čenich, funkčnost kloubů, stav srsti a celková kondice psa). Tuto prohlídku dělá profesionální veterinární pracovník a je spojena s doloženým průkazem psa o jeho zdravotním stavu a očkování. I při tomto vyšetření se hodnotí reakce psa.

13.7 Reakce na hluk a rušivé podněty

Psovod se psem na vodítku se přiblíží k hloučku hlučných, gestikulujících lidí, kteří se budou snažit projít hloučkem, někomu upadnou berle, jinému taška s plechovkami. Do středu místnosti je umístěn také velmi dráždivě zapáchající hadr, který mnohé psy může rozhodit.

Hodnotí se reakce psa na hluk a nečekané podněty (vizuální, akustické, pachové apod.).

13.8 Reakce na invalidní vozík a kulhající osobu s berlemi

Pes na vodítku se psovodem se míjí s osobou o berlích a následně také okolo nich projede člověk na vozíku, zastaví a promluví na tým, pohladí psa. Hodnotíme reakci psa na pohlazení a ochotu k případnému mazlení.

13.9 Podávání jídla a pamlsku

Psovod nabídne pejskovi misku s jídlem, když pes jí, rukou mu sáhne do jídla nejdříve psovod, potom asistent. Nakonec rozhodčí nabídne psovi pamlsěk, který si pes nemusí vzít. Toto cvičení je důležité, protože dávání pamlsků je pro osoby léčené v ústavech jednou z nejzábavnějších činností. Pokud by pes určitým způsobem neopatrně kousal při nabízení pamlsku, mohl by, ač nechtěně, zranit pacienta. Vždy

musí brát nejen pamlsk velmi opatrně a pomalu. Stejně tak nesmí ukázat sebemenší agresi při přerušení krmení.

13.10 Vzrušivost psa

Psovod psa rozvádí aportem, hračkou nebo běháním a na pokyn rozhodčího psovod psa musí uklidnit. Povel může opakovat maximálně 3x. Pes se musí nejlépe ihned zklidnit a rozhodčí poté zhodnotí rychlost uklidnění, případně zadá korekci pro psovoda.

13.11 Přátelskost a společenskost

Sleduje se v průběhu celé CT zkoušky a hodnotí se nálada psa, temperament, vstřícnost, ochota a opatrnost.

13.12 Týmová práce

V průběhu celé zkoušky se sleduje sehranost týmů, chování psovoda k psovi, jak psa chválí nebo zdali jej netrestá. Při celém testování je zakázáno psa odměňovat jakýmkoli pamlsky. Hodnotí se týmová spolupráce mezi psovodem a psem.

13.13 Hodnocení

Ze zkoušky je vyloučen každý pes, který projeví jakoukoliv agresivitu na lidi nebo jiné psy. Znamka se snižuje podle výše bázlivosti a neochoty vykonávat povely. Pes, který u kterékoli disciplíny obdrží 0 bodů, nemůže úspěšně absolvovat tyto zkoušky.

13.14 Způsob bodování

5 bodů = 100% výkon

3 body = výkon s nedostatky

0 bodů = nevykonal nebo se projevil nežádoucím způsobem (např. agresivně)
Jestliže psovod dosáhne 70-59 bodů, splňuje podmínky pro vydání certifikátu na 1rok.
Pokud dosáhne hranice bodů 58-55, získává podmíněčné absolvování a certifikát na 6 měsíců. Canisterapii může provádět pouze v doporučených zařízeních, jako jsou například domovy důchodců. Pokud získá méně bodů, nemůže provádět canisterapii, nedostane certifikát, ale může zkoušku opakovat v nejbližším možném termínu.
(<http://www.pomocnetlapky.cz>)

14 Canisterapeutické zkoušky v Třemošné

Canisterapeutické zkoušky v bezbariérovém domu Exodus v Třemošné u Plzně se konají 2krát do roka, vždy na jaře a na podzim pod záštitou obecně prospěšné společnosti Pomocné tlapky, která se této problematice věnuje již několik let. Na každý termín se hlásí asi 20-30 psovodů se svými čtyřnohými kamarády. Zkoušky se mohou zúčastnit psi všech plemen, pohlaví a ras. Pes musí být starší 15 měsíců a horní hranice věku je neomezena (pouze zdravotním stavem). Ke zkouškám nejsou připuštěny jen hárající feny, feny ve druhé půli březosti a feny do 8 týdnů po porodu nebo psi bez patřičného očkování a potvrzení od veterináře. Na zkouškách konajících se dne 14. dubna 2012 bylo přihlášeno 30 psovodů, což byl dosud nejvyšší počet účastníků.

Pomůcky na canisterapeutické zkoušky -

- pejsek v dobré kondici, bez zjevných známek nemoci
- očkovací průkaz s potvrzením veterináře o bezinfekčnosti a očkováním
- obojek a vodítko
- aport nebo hračka
- miska na jídlo a vodu
- pamlsky, které má pes rád

Zkouška pro účastníky začíná prezencí nejen sebe, ale také svých psů. Jedná se o jejich příjem na zkoušku a následnou veterinární prohlídku. Poté se již začíná s uvítáním a samotným zkoušením. Zkoušení probíhá vždy jen u několika psů zároveň. Ve zkušební místnosti se nacházelo vždy 5 nebo 6 psů a jejich psovodi. Zkouška probíhá přesně podle již zmíněných bodů. Na tomto termínu nebyl pes, který by určitým způsobem propadal nebo nevyhovoval v nějaké části zkoušky. Podle závěrečného hodnocení pana Jiřího Tomášů byly tyto zkoušky jedny z nejúspěšnějších a všichni psi získali osvědčení o možnosti práce jako canisterapeuti. Dále zde bylo předvedeno několik triků ohledně výchovy psa, ale také situací, které mohou během terapií nastat. Na konci zkoušek si každý mohl zakoupit propagační předměty od společnosti Pomocné tlapky. Veškeré peníze z prodeje těchto předmětů jdou vždy do poslední koruny psům. Taktéž si mohli účastníci zakoupit canisterapeutický obleček pro svého psa, aby bylo vždy a všude poznat, že je tento pes pomocník a může i tam, kam jiní psi nemohou.

15 Návštěvy v centru sociálních služeb Harmonie

Domov Harmonie se nachází v obci Mirošov, která je vzdálená přibližně 8 kilometrů od Rokycan. Domov je umístěn na okraji obce, tudíž všichni obyvatelé mohou využívat pro svůj život velmi klidné prostředí. Velkým povyražením pro tyto osoby je každých 14 dní návštěva psů a psovodů ze společnosti Pomocné tlapy.

Psi společně s psovody vyrážejí z Oseku u Rokycan, kde je sídlo Pomocných tlapek. Jakmile lidé vidí přijíždějící automobil, rázem zpozorní. Smutná, nudná nebo jakákoliv negativní atmosféra je pryč. Když vystoupí z auta všichni psi (jedná se vždy o 5-6 psů), lidé je už vyhlížejí ze dveří, případně i z oken ven a těší se.

Když přicházíme vstupními dveřmi do objektu, lidé nás hned hlasitě vítají. A nejen nás, ale i psy, protože je již dobře znají. Následuje odchod do společenské místnosti, kde se za pár minut sejdou (nebojím se říci, že seběhnou) všichni nadšenci psů. Lidé se nestačí ani posadit a už je vítají všichni psi. Lidem, kteří mají blíže ke kočkám, se na klín posadí kočka a terapie je prováděna skrze kočku (felinterapie). Ostatní jsou ale stále ve střehu, kde je pes nebo jak ho zavolat. Jakmile se pes k někomu přiblíží, hned jej hladí a mazlí se s ním. Jsou zde i lidé spíše pasivní, a proto je třeba jim trochu pomoci. Posadit se vedle nich a postarat se o to, aby pes přišel také k nim. Může se stát, že jsou i pasivní a mají stále respekt ke psům, v tomto případě je dobré ukázat, že pes hlazení miluje a pokud ho budou hladit, rád jim to vrátí ve formě předané energie nebo štěstí. Jakmile se všichni pořádně přivítají a užijí si psů, je zde možnost dalších aktivit společně se psy. Lidé dostanou obojek a vodítko a mohou se s pejskem projít. Jedná se o lidi, kteří kolikrát nechtějí ani vstát ze židle, protože buď prostě nechtějí, nebo to pro ně znamená určité překonávání bolesti. V tomto případě jde ale vše stranou a vidina možnosti projít se psem je silnější. Nejprve musí nasadit obojek a připnout vodítko, což potřebuje notnou dávku soustředění. Pokud nastane malý problém, může terapeut pomoci a poté už následuje pouze procházka a případné dovádění. Pro osoby, které nechtějí „venčit“ nebo jim to zdravotní stav nedovolí, jsou připraveny jiné aktivity. Mohou psům házet aport nebo různé hračky. Pejšků je zde vždy více a tak se stává, že jich pro hračku běží i více a nastávají různé komické situace. Nakonec se každému, kdo chce, položí do ruky piškot a může ho dát kterémukoli pejskovi, který se mu třeba líbí nejvíce nebo kterého má nejvíce rád. Nastávají i takové

situace, že dáte někomu piškot a místo toho, aby byl dán psovi, je hned sněžen pacientem. A ten se dívá, jako že nic neprovedl a že je vše v naprostém pořádku. Samozřejmě, že vše v pořádku je, protože tato situace dokáže rozesmát nejen většinu pacientů ale i pracovního kolektivu.

Lidé se smějí a zapomínají na svět, ve kterém žijí. Zapomínají, že je dlouhou dobu nenavštívila rodina, že nejsou ve svém domě, o který se celý život starali nebo že u sebe nemají svého psa, kočku, případně kterékoli jiné zvíře, o které se dříve starali, nicméně jejich zdravotní stav nedovolil starat se o něj dál. Doba, po kterou je tento druh terapie provozován, je sice poměrně krátká, ale lidem zůstanou v podvědomí vzpomínky na krásné setkání. Člověk si řekne, že jakmile psi odejdou, lidé zapomenou, ale není tomu tak. I takové věci, jako jsou psí chlupy na kalhotách, v lidech vyvolají vzpomínky, ale také určitý druh fyzické činnosti. Každý určitě zná svou babičku nebo dědečka, jak byli a jsou pečliví, a proto musí své kalhoty obrát tak, aby tam nezbyl jediný chloupek. Opět jsou zabaveni novou činností, která jim dodává i tak krásné vzpomínky na psí návštěvu. Lidé si o této návštěvě ještě dlouho povídají a při našem odchodu se několikrát ptají, kdy opět dorazíme.

Tímto ale naše návštěva nekončí, protože zde jsou i lidé, kteří by o naši a psí společnost neradi přišli, ale jsou upoutáni na lůžko. K takovým lidem chodí psi osobně až do postele. Při tomto druhu terapie se již pejskové rozdělí na 2-3 skupiny (záleží na tom, kolik psovodů je přítomno) a každý jde do jiného pokoje, aby bylo navštíveno co nejvíce osob. Jakmile otevřeme dveře do jakéhokoli pokoje, psi vtrhnou dovnitř a lidé, kteří nás již očekávají, jsou rázem veselí a usměvaví. Sledování televize, poslech rádia nebo čtení knihy jde stranou, protože pes nedovolí ve své přítomnosti nic jiného, než upoutání pozornosti pouze na sebe. Následují různorodé procesy terapií, které jsou voleny podle konzultace s fyzioterapeutem. Nejčastěji se provádí metoda polohování, kdy si do postele vedle pacienta lehne pes. Pacient cítí, jak pes hřeje, dýchá a má pocit, že je v bezpečí. Uvolní se a rozpovídá. Povídá o své minulosti, kdy měl také psa, jak se jmenoval, co dělal nebo jak vypadal. Po ukončení terapie většinou následuje další rehabilitace, protože práce s takto uvolněným pacientem je bezpochyby snazší a účinnější, než s pacientem, který je ve stresu a nechce žádnou rehabilitaci podstoupit.

16 Návštěvy Dětského domova a speciální mateřské školy Beroun

Cesta z Plzně do Berouna je bezpochyby delší a náročnější nejen pro psy, ale také pro psovody. Nicméně vzdálenost nehraje žádnou roli a není nepřekonatelnou překážkou. Taktéž jednou za 14 dní zde probíhá návštěva několika psů společně s psovody. Je zde ale zásadní rozdíl, protože práce s pacienty je o mnoho složitější, a proto se každé procedury účastní fyzioterapeut, případně lékař, který určuje, co je třeba a co nejvíce prospěje stavu pacienta.

Pokud by měl kdokoli hodnotit, jak reagují děti při příchodu, řekne, že je to velmi různorodé, ale nic to nemění na tom, že se děti těší a tyto terapie jim bezpochyby prospívají. Probíhá zde stejně jako v Mirošově několik paralelně na sebe probíhajících terapií. Podle typu nebo míry postižení se vybere terapie a následuje její aplikace. Jedná se o metodu polohování, kdy jsou pacienti díky svému postižení v křečích a nedokážou se uvolnit. Pes je dokáže při správném umístění uvolnit tak, jako žádný lékař nebo přístroj. Teplo a energie si získá téměř každého pacienta, a protože si již děti psy pomatují, důvěřují jim a lépe se s nimi pracuje. Dále zde probíhají terapie na zvýšení koncentrace a soustředění. Děti se učí zacházet s vodítkem, vést psa, česat, drbat nebo mu zapínat a odepínat vodítko. Taktéž se spolu můžou proběhnout po chodbě, což je ještě vylepšeno různými druhy překážek. Jedná se o molitanové překážky, které musí přeskakovat nebo obíhat, tunel, který musí společně se psem prolézat, nebo se mohou jen tak procházet a užívat si společnosti čtyřnohých kamarádů. K získání důvěry mohou pejsky potěšit podáním piškotů nebo aportováním různých hraček. Dá se tedy říci, že paleta aktivit, které nabízí společnost psovoda a psů je nesmírná a velká většina pacientů zde najde tu správnou aktivitu.

Rád bych podotkl, že se zde nachází chlapec, který trpí několika postiženími a je bohužel odkázán na pomoc druhých. Problémem jsou nekontrolovatelné kontrakce svalů na dlani, které zapříčiňují případné sevření psa, kdy může dojít ke zranění. Pacient absolvuje terapii polohování a lízání. Polohování vyžaduje ale velkou míru kontroly, aby psovi neublížil. Z tohoto důvodu se mu do dlaní dávají různé předměty, aby při případné kontrakci zmáčkl cokoli jiného, než psa nebo lékaře. Bohužel i tato nutná dávka bezpečnosti nevyjde vždy a stane se, že pacient uchopí psa a drží. V této situaci je těžké vzpomenout si na texty z odborných knížek nebo přednášek, hledat

v paměti co v takovéto situaci dělat, aby pacient ruku uvolnil. Až následně fyzioterapeut konstatoval fakt, že pokud uchopíme palec a odtáhneme ho určitým směrem, ruka povolí a problém je vyřešen. Tento fakt dokazuje, že praxe dodá člověku mnohem více vědomostí než samotná učebnice.

17 Přednáška Pomocných tlapek

Ve spolupráci se členy Pomocných tlapek, konkrétně paní a panem Tomášů, jsme připravili přednášku o práci této společnosti, která se konala na Fakultě tělesné výchovy Pedagogické fakulty v Plzni.

Na počátcích nápadu objasnit nejen studentům, co je to canisterapie, stálo několik otázek. Nejprve se jednalo o otázku, kdo bude mít chuť předat své zkušenosti dále do světa, říci několik cenných rad z praxe a případně zlákat do tohoto oboru nové síly ve formě zarputilých studentů. Po rozhovorech s Mgr. Věrou Knappovou, Ph.D, jsme dospěli k názoru, že se pokusíme kontaktovat společnost Pomocné tlapky, protože se touto problematikou zabývají již po několik let a rádi své zkušenosti předávají dál. V tuto chvíli stačilo jen sehnat správný telefonní kontakt a dohodnout se na termínu. Naštěstí šlo vše hladce a s paní Tomášů jsme domluvili termín na 8. listopadu 2011 v 8:00. Naštěstí v tuto dobu probíhal paralelně předmět ATV (Aplikovaná tělesná výchova), který vede paní Knappová, a ve kterém byli i ti, které tato přednáška zajímala a pomohli s její organizací. Společnými silami jsme vytvořili propagační plakát, díky kterému jsme doufali v takovou účast, abychom alespoň zaplatili náklady na tuto přednášku. V dnešní době jsou velmi populární sociální sítě a tak jsme využili i této možnosti, která se v závěru ukázala jako jedna z nejlepších. Účast nám potvrdilo kolem 60 studentů, a tak jsme už pouze čekali na onen den.

8. listopadu kolem 7. hodiny ráno jsme začali s přípravami prostorů pro přednášku. Jednalo se o vytvoření několika míst k sezení. Stačilo pár laviček, koberec a švédské bedny. Vše bylo hotovo během několika málo chvil a poté jsme už jen čekali na příjezd Pomocných tlapek a všech návštěvníků přednášky. Přijeli manželé Tomášů společně s dvěma psy, konkrétně s jedním asistenčním a druhým canisterapeutickým. Vše bylo připraveno a čekalo se pouze na všechny diváky. Dorazilo jich nakonec kolem 60 a dokonce přišlo i mnoho profesorů nejen z katedry tělesné výchovy, ale také z katedry psychologie. Účast byla skvělá a na dobrovolném vstupném jsme vybrali dostatek finančních prostředků, které jsme předali Pomocným tlapkám, protože každou korunu investují do psů, kteří pomáhají lidem a takové peníze se nikdy neztratí. Vše proběhlo hladce, všichni studenti se zájmem poslouchali informace, sledovali ukázky psích dovedností a celkově tato přednáška vyšla na 100%.

Na 1 přednášce se byla podívat i Ing. Pavla Mizerová z katedry psychologie. Přednáška se jí zalíbila natolik, že ji chtěla uskutečnit znovu a tentokrát hlavně pro studenty této fakulty. Vzhledem k dobrým výsledkům z předešlé spolupráce nebyl problém uskutečnit další přednášku. 26. března 2012 se uskutečnila druhá přednáška s o málo nižší účastí, nicméně proběhla ve stejném duchu jako předešlá. Studenti byli spokojeni a velice pečlivě naslouchali slovům paní a pana Tomášů. Taktéž jako na první přednášce i zde byl jeden asistenční a jeden canisterapeutický pes, který dokázal rozveselit všechny účastníky, protože obešel snad každého člena a dožadoval se hlazení, drbání nebo mazlení. A přesně o tomto canisterapie je. Všichni byli v dobré náladě, byli zde rádi a i z tohoto důvodu vydrželi všichni až do konce. Myslím, že toto je ta důležitá informace, která dokazuje, že se vše povedlo.

18 Diskuze

Práce se zabývá canisterapií využívající kladné působení na zdraví jedince, při čemž je tímto myšlen vyrovnaný stav mezi biologickou, psychologickou, sociální a spirituální sférou. V teoretické části se zabývám historií canisterapie v konkrétních obdobích, objasněním tohoto pojmu, následným správným výběrem psa pro konkrétního pacienta dle typu handicapu a v neposlední řadě oblastmi působení na člověka.

Má práce je spojena se společností Pomocné tlapky, díky které bylo možné vidět veškerou jejich pracovní náplň a zkusit si teorii v praxi. Tato spolupráce mi v této práci přinesla nejvíce zkušeností a informací, které se dají dále využívat. Jedná se o popsání dvou hlavních canisterapeutických metod, kterými jsou polohování a lízání. Metoda polohování je na rozdíl od metody lízání popsána v mnoha publikacích oproti lízání, které v literatuře není snadné najít. Z tohoto důvodu jsou v praktické části nejen fakta z dané literatury, ale také veškeré informace nasbírané za celou dobu spolupráce s Pomocnými tlapkami. Tyto informace jsou o to cennější, protože jsou doloženy skutečnými pocity a dojmy ze všech léčebných hodin. Celkově bych spolupráci hodnotil na výbornou, protože i přes závěr této práce spolupráce nekončí a dále se této problematice mohu a budu věnovat.

19 Závěr

Cíl této práce byl splněn, protože jsem se osobně přesvědčil, že canisterapie skutečně ve většině případů pomáhá klientům s různými typy handicapů.

Canisterapie napomáhá v situacích, kde ostatní metody selhaly, jejich účinek je minimální, existují komunikační bariéry nebo neexistuje dostatečná motivace pro léčbu. Výsledky léčebných terapií se liší individuálně a každého jedince a mohou být odlišné z mnoha různých důvodů. Tento typ léčby se hodí téměř do kteréhokoli ústavu pro sociálně slabší osoby nebo osoby s tělesným či mentálním handicapem. Celkově bych celou tuto práci hodnotil dle nasbíraných zkušeností velmi kladně a mohu tvrdit, že všechny metody skutečně velmi napomáhají téměř všem pacientům s různými typy handicapů.

Rád bych, kdyby se díky mé práci dozvědělo o této léčebné metodě co nejvíce osob a veškeré informace se rozšířily do širšího spektra nejen studentů, ale také veřejnosti. Stejně tak bych byl rád, kdyby práce posloužila odpůrcům jako důkaz, že tato metoda, pokud je prováděna správně, je skutečně opravdovým přínosem.

20 Summary

Due to the special literature theme of this Bachelor thesis is to create the complex of Canisteraphy method and to describe each aspects of handicap types supplemented with my own feelings and knowledge of Canisteraphy medical interventiones.

I am devoting to visits in Mirošov in the practical part o this Bachelor thesis, where Social House Harmonie and Children´s House are located and special nursery school is located in Beroun. I attend and helped at Canisteraphy exams in Třemošná and I created 2 lections with Pomocné tlapy group, not destined only for Pedagogical college students from the university, to help to inform the general public about this medical method benefits.

21 Použitá literatura

1. FRENČOVÁ, L. Canisterapie a Dášenska. *Pes přítel člověka*. 2008, roč. 48.
2. GALAJDOVÁ, L a GALAJDOVÁ, Z. *Canisterapie*. 1. vyd. Praha: Portál, 2011. 167 s. ISBN 978-80-7367-879-1.
3. GALAJDOVÁ, Lenka. *Pes lékařem lidské duše aneb Canisterapie*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, 1999. 160 s. ISBN 80-7169-789-3
4. CHERNAKOVÁ MCELROYOVÁ, *Zvířata jako učitelé a léčitelé, skutečné příběhy a úvahy*. Praha: Chvojkovo nakladatelství (1999), 198 s. ISBN 80-86183-16-5
5. JASENOVCOVÁ H. *Výchova štěňat a dorostu. Svět psů*. 1,2/2008
6. KOCAROVÁ, Lucie. *Canisterapie u dětského pacienta*. České Budějovice, 2007. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějicích. Vedoucí práce Mgr. Věra Tichá.
7. NERANDŽIČ, Zoran. *Animoterapie aneb Jak nás zvířata umí léčit*. Praha: Albatros, 2006. 159 s. ISBN 80-00-01809-8.
8. NOVOTNÁ, D a ZOURKOVÁ, M. *Canisterapie aneb jak může pes léčit: sborník příspěvků z celostátní konference pořádané dne 25. 11. 2003 v Hluboké nad Vltavou, České Budějovice: Jihočeská Univerzita (2004) 30-34 s. ISBN 80-7040-675-5*
9. ODENDAAL, J. *Zvířata a naše mentální zdraví – Proč, co a jak*. Praha: Brázda, 174 s. ISBN 80-209-0356-9
10. RŮŽIČKA J. *Canisterapie v ordinaci. Pes přítel člověka*. 11/2008
11. TVRDÁ A. *Canisterapie a asistenční psi. Pes přítel člověka*. 8/2008
12. VELEMÍNSKÝ M. a kol, *Zooterapie ve světle objektivních poznatků*. České Budějovice: Dona (2007), 335 s. ISBN 978-80-7322-109-6

22 Internetové zdroje

1. *Asistenční psi* [online]. 2009 [cit. 2012-02-20]. Dostupné z: <http://www.pomocnetlapky.cz/cz/o-asistencnich-psech/>
2. *Canisterapie* [online]. 2009 [cit. 2012-02-20]. Dostupné z: <http://www.canisterapie.cz>
3. *O canisterapii* [online]. 2009 [cit. 2011-11-21]. Dostupné z: <http://www.canisterapie.info/o-canisterapii/>
4. *Canisterapeutické zkoušky Třemošná* [online]. 2012 [cit. 2012-05-20]. Dostupné z: http://fotoarchiv.rajce.idnes.cz/2012-04-14_Canisterapeuticke_zkousky_Tremosna

23 Přílohy

Všechny kolegy, spolužáky, kamarády a odborné asistenty

Srdečně zveme na

Přednášku a ukázkou práce

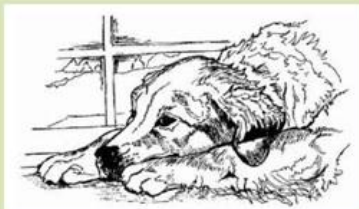

Pomocných tlapek - canisterapie

Pomocné tlapky o.p.s. se zabývají výcvikem asistenčních psů pro zdravotně postižené a canisterapií.

Kdy: 8.listopadu(út) 2011, 8:00

Kde: FPE - Klatovská, malá tělocvična

Vstupné cca 20 Kč

Těšíme se na Vás!!!

Obrázek 1 - Propagační leták – přednáška

Obrázek 2 - Přednáška, účast studentů

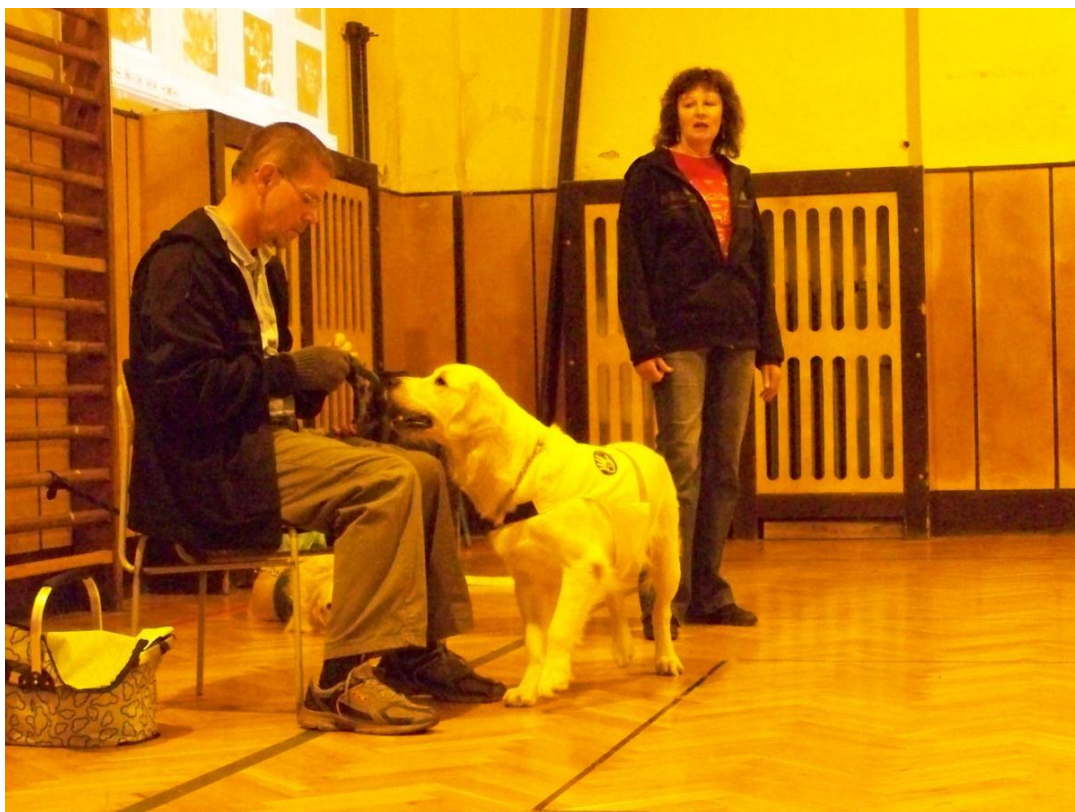
Obrázek 3 - Přednáška, studenti, ukázky

Obrázek 4 - přednáška, asistenční pes

Obrázek 5 - přednáška, příprava k ukázce dovedností

Obrázek 6 - přednáška, ukázka sundávání rukavic

Obrázek 7 - přednáška, odpočinek po akci

Obrázek 8 - přednáška, práce canisterapeutického psa u studentů

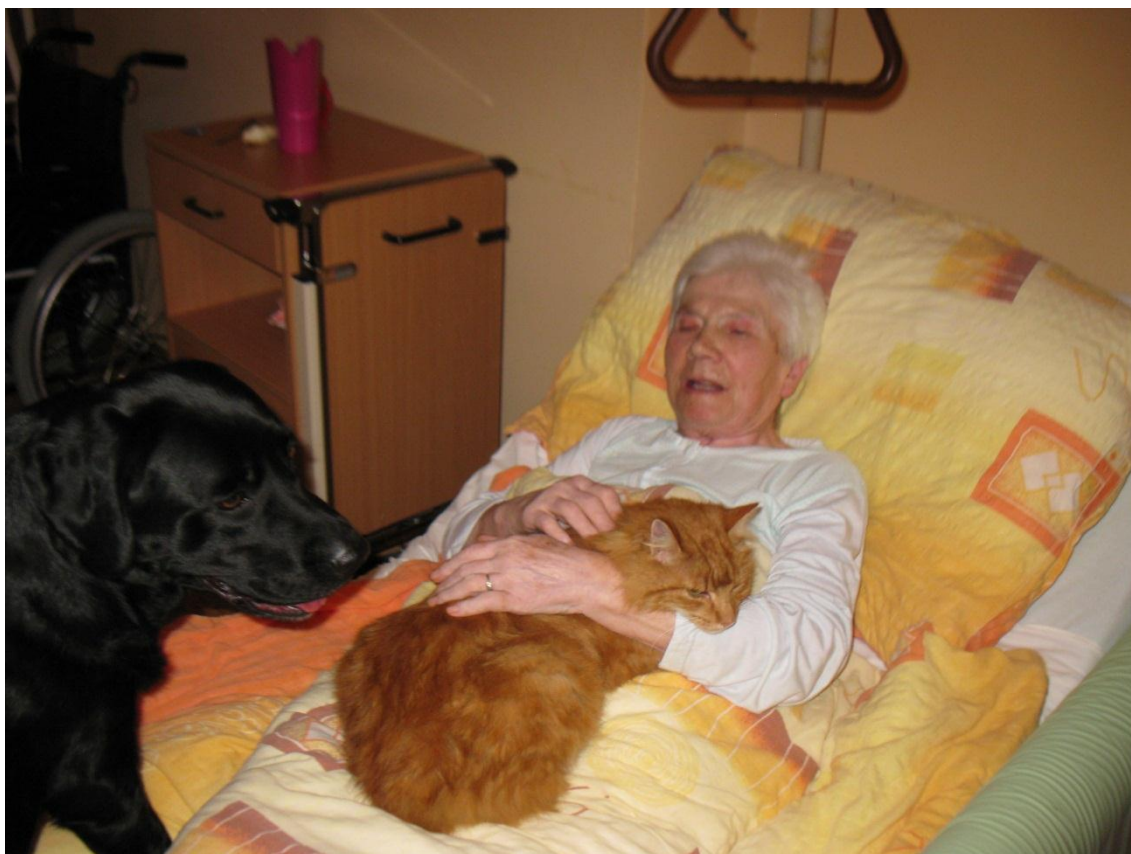
Obrázek 9 - přednáška, práce canisterapeutického psa

Obrázek 10 - Mirošov, pracující dvojce pomocníků

Obrázek 11 - Mirošov, polohování

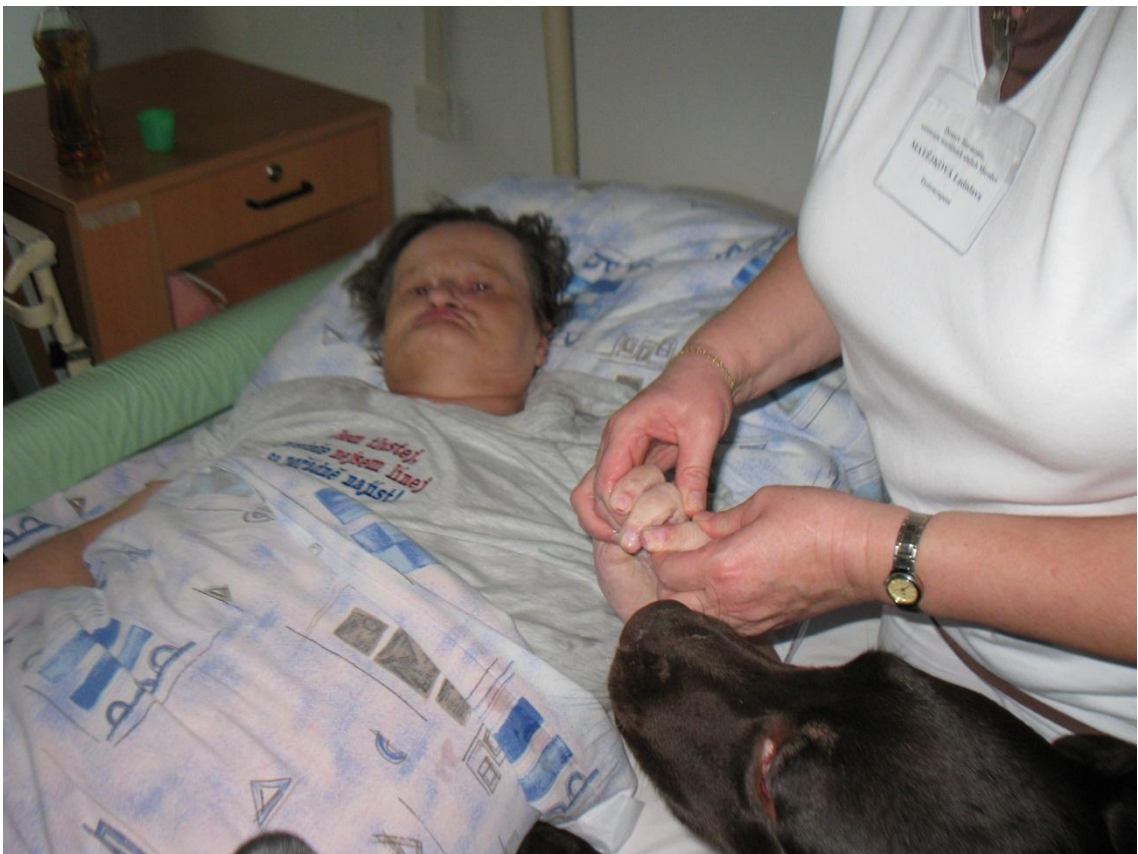
Obrázek 12 - Mirošov, užití nejen psa, ale také kocoura při polohování

Obrázek 13 - Mirošov, užití kocoura v canisterapii

Obrázek 14 - Mirošov, polohování kocourem

Obrázek 15 - Mirošov, příprava k lízání (natírání sýrem)

Obrázek 16 - Mirošov, metoda lízání

Obrázek 17 - Canisterapeutické zkoušky - Třemošná, prezence

Obrázek 18 - Canisterapeutické zkoušky - Třemošná, prezence

Obrázek 19 - Canisterapeutické zkoušky - Třemošná, naslouchání úkolům

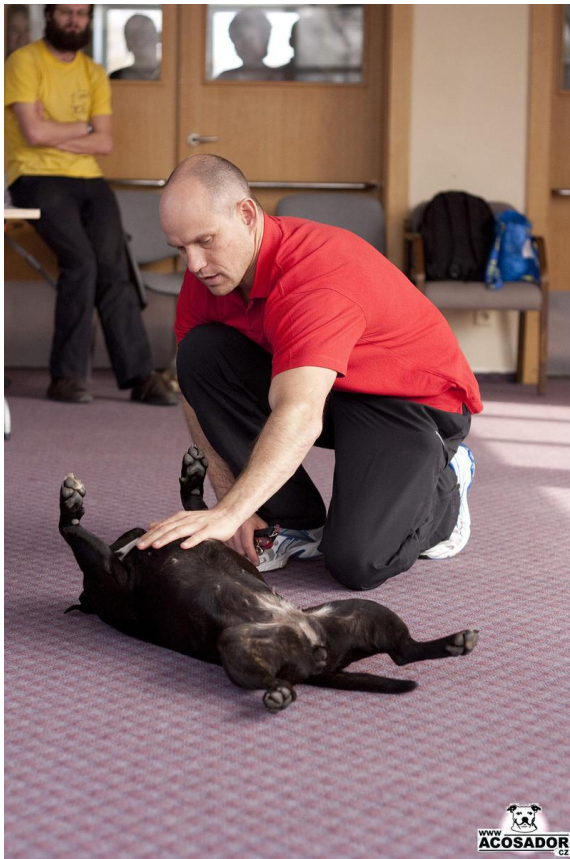
Obrázek 20 - Canisterapeutické zkoušky - Třemošná, příprava na zkoušení

Obrázek 21 - Canisterapeutické zkoušky - Třemošná, zkoušení

Obrázek 22 - Canisterapeutické zkoušky - Třemošná, vnímání povelů

Obrázek 23 - Canisterapeutické zkoušky - Třemošná, zkouška - položení psa na záda

Obrázek 24 - Canisterapeutické zkoušky - Třemošná, zkouška - dobrovolný odchod psa

Obrázek 25 - Canisterapeutické zkoušky - Třemošná, zkouška - dávání pamlsku

Obrázek 26 - Canisterapeutické zkoušky - Třemošná, zkouška - povel lehní, zůstaň

Obrázek 27 - Canisterapeutické zkoušky - Třemošná, zkouška - polohování

Obrázek 28 - Canisterapeutické zkoušky - Třemošná, zkouška – polohování

Obrázek 29 - Canisterapeutické zkoušky - Třemošná, závěrečné dovádění